

Het greenkeepersteam van Geijsteren. V.l.n.r. Cor van Meijel, Paul Tax, Eric Janssen (assistent-hoofdgroenkeeper), Eric Wijnhoven (hoofdgroenkeeper) en Peter Swinkels. Hans Maas was verhinderd

‘Het is beter om de problemen onder de knie te krijgen dan te spuiten’

Vijf jaar chemievrije greens op Golfclub Geijsteren

Op Golfclub Geijsteren doen ze al vijf jaar wat alle golfbanen in de nabije toekomst moeten gaan doen: de greens worden onderhouden zonder gewasbeschermingsmiddelen. Vakblad Greenkeeper ging op bezoek. In de rubriek Team in beeld ditmaal aandacht voor Golfclub Geijsteren. Wie zorgen er voor het baanonderhoud, wat doen ze anders dan anderen en op welke problemen stuit het team?

Auteur: Chris Veldkamp

11 min. leestijd

club, de baancommissie, de baancommissaris en ik, zegt de 46-jarige Wijnhoven. Hij is nu vijftien jaar hoofdgreenkeeper op Geijsteren. Aan het begin van zijn loopbaan werkte hij vierenhalf jaar als greenkeeper op Geijsteren en daarna was hij tweeënhalf jaar hoofdgreenkeeper op De Golfhorst. 'Omdat we het willen en omdat we eigenlijk altijd al zo gewerkt hebben', vervolgt hij. 'We hebben hier nooit gedaan aan "spuit maar raak" en toen het programma *Committed to Green* werd opgericht, de voorloper van de GEO-certificering, hebben we meteen het certificaat behaald. De afgelopen jaren werd er steeds meer gesproken over de Green Deal en eerlijk gezegd snapte ik er in het begin niks van. Wij gebruikten hier altijd al bijna niks; onbewust zijn we altijd al met de Green Deal bezig geweest.'

Het team van Wijnhoven is dus een voorloper op het gebied van duurzaam beheer, maar lukt het om jaar in, jaar uit goede greens te presenteren? Wijnhoven: 'De afgelopen jaren waren de greens goed, maar het najaar van 2017 was erg nat en we hadden toen veel last van schimmel. In april en mei van dit jaar waren de greens daarom minder goed, maar bij het Nationaal Matchplay in juni waren ze weer op orde. Toen kwam de droge zomer van 2018. We hebben de greens de hele periode vrij goed kunnen houden, maar we hebben ze in de zomer wel iets minder kort gemaaid dan normaal, om ze te beschermen. Een aantal keer per jaar pieken we met de snelheid van de greens, maar veel belangrijker is dat ze eerlijk zijn. We hadden in de zomer wel een probleem met water. We mogen op de baan maximaal 25.000 kuub per jaar gebruiken

en dat was door de extreme zomer half augustus al bereikt. Uiteindelijk hebben we voor de greens nog wat extra water gekregen van het waterschap.'

De schimmelluitbraak op de greens in het najaar van 2017 bezorgde het greenkeepingteam veel kopzorgen. Er was twijfel: moeten we niet toch eenmalig naar gewasbeschermingsmiddelen grijpen? Er werd besloten om geduld te betrachten. Wijnhoven: 'We hebben heel wat jaren gehad dat er helemaal geen noodzaak was om de greens te spuiten. Vorig jaar was het opeens wél nodig. Maar als je gaat spuiten, breek je dan niet alles af wat je hebt opgebouwd? We hebben een gezonde toplaag en gezond gras opgebouwd en we besloten om niets te doen. Het is beter om de problemen onder de knie te krijgen dan te spuiten.'

Hoe moeilijk het voorjaar van 2018 ook was, Wijnhoven is blij met de beslissing: 'Ik ben ervan overtuigd dat we er voordeel van hebben dat wij al vijf jaar bezig zijn met chemievrij beheer van de greens. We leren beter om problemen te voorkomen in plaats van te bestrijden. We leren omgaan met de problemen van een schimmelluitbraak, zoals eind vorig jaar. De leden van de club leren ook om te gaan met een slechte fase. En het helpt ons om bij iedereen het besef te creëren dat er iets met de bomen moet gebeuren: we hebben meer lucht en licht nodig. Wij zitten al midden in dit hele proces, maar op veel andere banen zal dit pas in 2020 beginnen.'

'De vlaggen gaan nu van de wintergreens', geeft hoofdgreenkeeper Eric Wijnhoven nog even door aan de club, vlak voordat we ons gesprek beginnen. Het is eind november en er ligt nog een beetje ijs op de vijvers, maar de nachtvorst is uit de greens. Die greens hebben vanouds een zeer goede reputatie – vraag het maar aan de pro's en topamateurs die meedoen aan het Nationaal Open Matchplay dat jaarlijks op de Noord-Limburgse baan wordt gespeeld – en die hooggewaardeerde greens zijn nu al jaren chemievrij. 'Op de greens gebruiken we sinds vijf jaar helemaal geen chemicaliën meer', vertelt Wijnhoven. 'Op de fairways hebben we in die tijd nog wel tegen onkruid gespoten, maar niet jaarlijks. Op de greens wordt niks meer gebruikt.'

Waarom is Geijsteren zo vroeg begonnen met chemievrij beheer van het belangrijkste onderdeel van de baan? 'Omdat we het met z'n allen willen, de

Baancommissaris Raf Dittrich en hoofdgreenkeeper Eric Wijnhoven

Prachtige bosholes, maar de greens en tees hebben meer licht en lucht nodig

Bosbaan

Licht en lucht creëren is op elke golfbaan noodzakelijk om problemen te voorkomen, maar zeker op Geijsteren. De eerste holes van de baan vlak bij Venray zijn geopend in 1974 naar een ontwerp van Frank Pennink. Later, in 1986, werd de baan uitgebreid tot 18 holes. Hoewel een viertal nieuwe holes van architect Donald Steel open en bloot ligt, is Geijsteren een echte bosbaan. Het gebrek aan licht en lucht dat in de loop der tijd is ontstaan is één probleem, een ander probleem is de onderlaag van de oude greens. 'De baan ligt voornamelijk op zand-grindgrond', legt Wijnhoven uit. 'De oude greens zijn echte push-upgreens. Daaronder zit een verdichte bosgrondlaag en die laag, net boven het zandgrind, zit potdicht.'

'We moeten radicaler snoeien, maar wel met beleid; het gaat erom wat de leden willen'

Begrijpelijkerwijs focust het team van Geijsteren zich nu op de twee hoofdproblemen: licht en lucht en de storende laag onder de green. Het team bestaat naast Wijnhoven uit vier vaste greenkeepers en een parttimer. Alle leden van het team komen uit de buurt en spreken met een Noord-Limburgs accent. De greenkeepers worden ook nog bijgestaan door drie scholieren, die hand- en spandiensten verrichten op de 18-holesbaan met drie oefenholes en een groot pitch & putt-oefengebied.

Een van de tees op Geijsteren waar licht en lucht wordt gecreëerd

Wijnhoven en zijn greenkeepers werken in nauw overleg met de baancommissie en baancommissaris Raf Dittrich. 'We zijn samen aan het onderzoeken wat we kunnen doen aan de storende laag onder de green en we doen experimenten', vertelt Wijnhoven. 'Renovatie van alle greens is vooralsnog niet aan de orde; we moeten het anders oplossen. Ik ben ervan overtuigd dat het gaat lukken, maar we moeten er heel bewust mee bezig zijn. Wat betreft licht en lucht op de bosholes maken we elk jaar een snoeiplan met de eigenaar van de grond waarop de holes liggen, het landgoed Geijsteren. In het verleden hadden we met Wilbert baron de Weichs de Wenne te maken, maar hij is

vorig jaar overleden en nu overleggen we met zijn zoon en de rentmeester. Ze hebben begrip voor de noodzaak van lucht en licht rondom de greens en tees. We moeten radicaler snoeien, maar wel met beleid; uiteindelijk gaat het erom wat de leden willen. Stel dat je in de winter wat schimmel hebt aan de rand van de green, omdat er een mooie boom in de buurt staat. Accepteert men de schimmel dan, waardoor de boom behouden kan blijven, of wil men af van de schimmel aan de rand van de green?'

Communicatie

'De transitie naar duurzaam beheer zonder chemie

MACHINELIJST

- Jacobsen AR 522 roughmaaier
- Jacobsen LF 550 fairwaymaaier
- Jacobsen handgreenmaaier 526
- Jacobsen Eclipse 322 (2)
- Jacobsen G-Plex greenmaaiers (2; deze winter worden ze ingeruild voor nieuwe elektrische Eclipse greenmaaiers)
- Perfect T 180 rough-cirkelmaaier
- Vredo doorzaaimachine supercompact GD212.035
- Bogballe kunstmeststrooier
- Schuitemaker kiepkar
- Ryan slitmachine fairway
- Greenmaaierkarretjes (3, zelfgemaakt)
- Sisis topbeluchter greens
- Huxley H840 diepbeluchter slitmachine
- Kubota Compacttractor ST 30
- EZGO electrocart met bak (Duchell)
- EZGO electrocart met bak (Duchell)
- Vertidrain 7316 (bonenkamp) + schraper
- Stihl motorzaag 019T
- Sisis Verticuteermachine (Van der Wiel)
- Greenspikerseeder GS48, 800
- Greentec trilrollen 3 x
- Ryan Jr zodensnijder
- Kubota RTV 1100 CWXL-H
- Core Harvester
- Kioti RX 6620 PC
- Kioti voorlader KL601-2-E-SQ
- Redexim-Charterhouse Verti/Quake 2521
- G.I.T. Groom It veegborstel
- Regent Eg OEKO 210
- Jacobsen Truckster XD
- Turfco widespin type 1550 truck mount
- Bellon Mario veegmachine SC1200
- SmithCo superstar bunkerhark met tournamentrake
- Redexim-Charterhouse Verti-drain 7120
- Trilo SG 400 + verticuteerunit VCMK3
- SmithCo spraystar 2000 met raven spuitcomputer
- SmithCo Tournament Ultra Roller spiker roll trailer
- Turfco Torrent Tow Behind Debris blower
- Bladblazer KWH
- Roadmaster klepelmaaier (Votex)
- Flymo XL500 9638503
- Billy Goat bladblazer
- Stihl HL100 heggenschaar 135G
- Stihl BR 600 bladblazer
- Stihl FS 220 bosmaaier
- Stihl bosmaaier Fs 400
- Stihl ms 391
- Husqvarna 550 XP motorzaag
- Husqvarna BTS 570 bladblazer
- Husqvarna BTS 580 bladblazer

vereist goede communicatie met de leden', zegt Wijnhoven. 'Onze baancommissaris zorgt daarvoor; we zijn op dit gebied bezig goede stappen te zetten. Informeren helpt; je neemt daarmee zorgen weg en je kweekt begrip voor zaken.' 'Toen onze greens dit voorjaar minder goed waren dan nor-

maal, hebben we nog meer gecommuniceerd dan normaal', vertelt baancommissaris Raf Dittrich als hij in de namiddag aanschuift aan tafel. 'Men is hier altijd goede greens gewend, dus je moet vertellen wat er aan de hand is. De communicatie gaat via stukjes op de clubwebsite, maar ook via artikelen

in het clubblad dat vier keer per jaar verschijnt. Dit jaar hebben we ook een mail aan de leden gestuurd. Dat leidde tot een snelle daling van het aantal negatieve reacties. Een golfbaan is nu eenmaal een product dat je niet helemaal in de hand hebt. Maar de staat van de greens is nu goed en ik maak me geen zorgen over komend voorjaar.' Dittrich is partner van een adviesbureau op het gebied van water, natuur, parken, duurzame landschappen, recreatie en sport. Hij vindt het goed dat de golfsector stopt met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. 'Maar ik had meer verwacht van andere clubs. Als andere clubs ook eerder in actie waren gekomen, had de sector nu aan de maatschappij kunnen laten zien dat we er alles aan doen. Dan hadden we denk ik ook meer kans gemaakt op een compromis: een oplossing voor als de nood echt aan de man is, dat we in noodsituaties iets mogen gebruiken.' Wijnhoven: 'Dat heb ik altijd gezegd: het beste zou zijn als we in de toekomst iets hebben voor als het helemaal uit de klauwen loopt.' Dittrich: 'Als we straks, als de Green Deal afloopt, echt helemaal niks meer mogen gebruiken, dan is dat een heel groot risico voor alles wat we investeren in golfbanen.'

'Er zijn nog steeds veel verenigingen waar pesticiden gebruikt worden, zelfs preventief', zegt Wijnhoven. 'En dat is eigenlijk asociaal', aldus Dittrich. 'Veel leden spelen ook op andere banen en we hebben weleens te horen gekregen dat wij roomser dan de paus zijn. Maar die andere banen houden zich niet aan de afspraken. De intentie van alle golfbanen moet zijn om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tot nul terug te brengen en een gezonde bodem te creëren.'

In samenwerking met architect Michiel van der Vaart renoveert het greenkeeperteam een aantal bunkers

Een droog jaar voor Geijsteren: de plassen hebben eind november nog steeds 'stranden'

Het pitch & putt-deel van Geijsteren bestaat uit een megagrote green

Stranden in de vijvers

De droge zomer van 2018 had op Geijsteren, net als op veel andere Nederlandse banen, impact op de fairways. 'Dit is niet het makkelijkste deel van Nederland,' zegt hoofdgreenkeeper Wijnhoven over zijn baan, hoog in Limburg, drie kilometer van Noord-Brabant. 'Geijsteren is een van de droogste plekken van Nederland. Dat heeft voordelen, maar ook nadelen. We lopen nu, eind november, 300 millimeter regenwater achter op een normaal jaar. In oktober hadden we hier maar 35 millimeter regen en deze maand hebben we ook nauwelijks wat gehad. Het neerslagtekort is hier dus na de zomer verder opgelopen. We hebben de fairways na de extreme droogte doorgezaaid, maar ze zijn nog niet optimaal hersteld omdat er geen echte regen kwam.' Baancommissaris Dittrich: 'Natuurlijk hebben we goed gecommuniceerd over gele fairways in de zomer. Daar is begrip voor bij de spelers, maar het is vervelend dat er door de aanhoudende droogte nog steeds stukken niet goed zijn.'

De greenkeepers laten ons de vijvers zien op het deel van de baan waar de nieuwste holes liggen. 'We hebben stranden gekregen,' zegt Wijnhoven. 'De grondwaterstand is ruim 1 meter gezakt. Het waterpeil zakt op dit moment niet verder, maar er komt ook niks bij. Het duurt heel lang voordat we weer op het oude peil zitten. En stel dat we in 2019 weer zo'n droge zomer krijgen. Je moet er rekening mee houden dat waterschappen in de toekomst

op bepaalde banen een totaal beregeningsverbod zullen afvaardigen. Golfbanen en boeren onttrekken veel water aan de grond. Watermanagement en het vasthouden van water met behulp van wetting agents worden dus steeds belangrijker.'

Kwaliteit leveren en investeren

Golfclub Geijsteren wil zich onderscheiden op het gebied van kwaliteit, dat maken de hoofdgreenkeeper en baancommissaris duidelijk in het gesprek. 'De baan staat bij het bestuur op de eerste plaats,' aldus Dittrich. De greenkeepers werken

De bankjes in de baan worden door de greenkeepers gemaakt

voor de club en Geijsteren heeft een eigen compleet machinepark. 'We hebben alles in eigen hand en kunnen bijna alles zelf uitvoeren,' zegt de baancommissaris. 'We hebben in het kader van een *hospitality chain* geregeld overleg met andere clubs en dan hoor ik hoe andere clubs varen. Ik maak daaruit op dat wij het qua kosten én kwaliteit goed doen. Dankzij een goede baancommissie en door het enthousiasme van Eric en zijn team krijgen we alles binnen redelijke kosten gemanaged. Voor kwaliteit heb je de juiste mensen nodig, maar ook de juiste machines.' Een van de greenkeepers, Paul Tax, is monteur. Hij zorgt per week gemiddeld vier uur voor de machines. 'We zijn er heel zuinig op en Paul kent de machines door en door,' zegt Dittrich.

Dittrich en Wijnhoven hebben aan één woord genoeg, want de eerste is al net zo lang baancommissaris als de tweede hoofdgreenkeeper is. Dittrich: 'We proberen gezamenlijk de kosten te drukken. Geijsteren is mede dankzij het behoudende beleid een gezonde vereniging. Maar als je minder geld in de baan steekt, ga je erop achteruit. Dan spelen de leden met minder plezier en krijg je minder greenfeespelers. De laatste groep is bij ons

Een klein aantal greens ligt open en bloot; de meeste liggen in het bos

een belangrijke bron van inkomsten.' Geijsteren is niet alleen een geliefde baan bij de topgolfers die meedoen aan het Nationaal Open Matchplay, maar ook bij gastspelers. Op Leadingcourses.com scoort de baan gemiddeld een 8,0. Toch wil de club de bosbaan nog aantrekkelijker maken en daarvoor wordt samengewerkt met architect Michiel van der Vaart. Dittrich: 'Investerings zijn nodig om leden te behouden en te werven, en voor het plezier van gasten en groepen.'

Onder de hoede van Van der Vaart worden nu stapsgewijs baanverbeteringen uitgevoerd.

Wijnhoven: 'Renovaties doen we vrijwel geheel in eigen beheer; we kijken per jaar hoeveel middelen we ervoor hebben. Het plan dat met de architect is opgesteld en dat goedgekeurd is door de leden, betreft voornamelijk aanpassingen aan bunkers en tees, heide-ontwikkeling en het creëren van licht en lucht.' Wijnhoven laat na het gesprek voorbeelden in de baan zien. Een open deel waar de heide gestimuleerd wordt, een fairwaybunker die verplaatst wordt en een langgerekte tee die verdeeld wordt in aparte tees: allemaal kleine verbeteringen die de baan nog beter, mooier en spannender moeten maken.

Vrijwilliger bij de Ryder Cup

Wijnhoven speelt golf, maar het komt er niet vaak van. Hij heeft het druk met zijn golfbaan en is ook af en toe een paar dagen weg omdat hij graag vrijwilliger is bij grote toernooien. Hij was al vier keer hulpgreenkeeper op het Frans Open (Le Golf National), twee keer op het Schots Open (Loch Lomond), twee keer op het KLM Open (Hilversum en The Dutch) en twee keer bij de Ryder Cup

(op Celtic Manor in 2010 en dit jaar op Le Golf National). 'De Ryder Cup was dit jaar nog mooier dan in Wales', vertelt Wijnhoven. 'Het was in Parijs allemaal nog grootser. Er was na afloop veel waardering voor ons werk. Toen meteen na de wedstrijd op de baan feest werd gevierd, kwamen veel spelers ons bedanken. Rory McIlroy bijvoorbeeld; hij sprong zelfs op de greenkeepers, wat per ongeluk fout ging: een van de greenkeepers brak een sleutelbeen. Maar ook captain Thomas Bjorn bedankte ons, en bij de slotceremonie zaten we ditmaal veel dichter bij de actie dan in Wales.'

Wijnhoven wil graag nog een keer helpen bij het Brits Open en liefst ook eens bij een groot toernooi in de VS. Helpen op Augusta National bij de Masters is een grote wens. 'Het is een stuk passie en je leert er heel veel van', zegt hij, als we hem vragen waarom hij als vrijwilliger tegen kost en inwoning helpt bij grote toernooien. 'Toernooigreenkeeping vind ik gewoon heel mooi. Een week lang met z'n allen ervoor gaan, dat is prachtig. En je doet het samen met gepassioneerde vakidioten uit allerlei landen. We praten over het vak en daar steek je veel van op.'

Natuurlijk werd er door de hulpgreenkeepers uit verschillende landen ook gepraat over chemievrij beheer. 'Er zijn nog verschillen, maar je merkt dat steeds meer landen ermee bezig zijn', zegt Wijnhoven. 'Ik hoorde dat in een deel van België helemaal niks meer gebruikt mag worden en dat Duitsland binnenkort compleet op slot zal gaan. Sommige Engelsen zijn blij met de brexit omdat ze daarmee Europese regels ontlopen, maar ook daar komt nu het besef dat het anders moet. Zelfs

in Amerika dringt het door, maar we hoorden ook over een Amerikaanse baan die jaarlijks 150.000 dollar budget heeft voor bestrijdingsmiddelen. Dat is meer dan ons totale budget!'

Baancommissaris Dittrich juicht toe dat Wijnhoven grote toernooien bezoekt: 'De club vindt het positief. Eric is door deze bezoeken heel volwassen in zijn vak geworden en als baan profiteren we van zijn kennis, die hij weer doorgeeft aan het team, en van het netwerk dat hij opbouwt. Dat is op allerlei gebieden, ook wat betreft de aankoop van machines. Toen we onlangs een roller moesten aanschaffen, heeft Eric geïnformeerd bij internationale collega's of ze een bepaald product konden aanbevelen. Dat leverde een aanbeveling op en wij zijn heel tevreden met de aankoop.'

Be social

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/article/27987/het-is-beter-om-de-problemen-onder-de-knie-te-krijgen-dan-te-spuiten

De loods en kantine van de greenkeepers liggen direct naast het clubhuis